

A young child with short brown hair, wearing a white long-sleeved shirt with intricate red and black embroidery on the collar and cuffs, stands in a field. The field is filled with white daisies and several bright red poppies. The background is a soft-focus landscape of green fields under a bright sky.

*Українська
вишиванка —
генетичний код
нації*

Для українців вишиванка - не просто одяг. Це генетичний код нації, зашифрований у фантастичних і неймовірно гарних візерунках, орнаментах і хитросплетіннях творів народних майстрів вишивки. Вишиванка для України – це більше ніж національний костюм, це частина її душі...

Історія національного вбрання українців сягає глибокої давнини. Наші працьовиті пращури завжди вміли створити справжню красу з полотна і ниток.

Достеменно невідомо, коли ж вишиванка почала розвиватись як галузь мистецтва. Дослідники стверджують, що розвиток вишиванки відбувався протягом кількох століть. З року в рік предки збагачували ремесло новими орнаментами та техніками.

Майстрині навчилися виготовляти нитки унікальних відтінків для того, щоб на полотні вигравали нові кольори.

В давнину вірили, що вишиванка оберігає людину, дарує їй добру долю та здоров'я. Матері вишивали своїм дітям одяг з особливою теплотою та любов'ю. Існують свідчення, що у деяких регіонах країни процес вишивання мав вигляд особливої церемонії. Жінки в процесі молились і вірили, що ці молитви зроблять вишиванку сильнішою та зарядженою тільки позитивними емоціями.

Навряд чи майстрині, що започаткували ремесло вишивання, могли собі уявити, що у 21 столітті вишиванка стане символом величного козацького народу. Чому так сталося?

Крізь віки мандрували традиції вишивання. Їх продовжували, розширювали та шанували. Вишиванка змогла осучаснитись і залишитись такою, як тисяча років тому водночас. Саме з нею уособлюють найкращі емоції та думки, адже вона увібрала в себе віковічну історію.

Останніми роками популярність вишиванок значно зросла. Це пояснюється політичною ситуацією та курсом на українізацію. Сьогодні у моді носити вишиванку не тільки на національні свята, а й кожен день. Чому українці ходять у них? Тому, що вишиванка – частина становлення нації. Її часто називають одягом патріотів. Зараз кожен може купити розкішні, буденні, молодіжні, стародавні або ж сучасні вишиванки, але це не додасть патріотизму та усвідомлення того, що ти патріот! Варто замислитись над цим.

Історики досі вагаються, називаючи приблизний час започаткування ремесла вишивання. В одному дослідники суголосні: в добу палеоліту вишиванка вже була популярною та високо шанувалась серед наших пращурів.

Поблизу села Мізин, що розташоване на Чернігівщині, археологи знайшли лляні сорочки, прикрашені унікальними вишитими візерунками. Ці залишки вишитих сорочок вважаються найдавнішими зразками цього ремесла.

Згодом, у Миколаївській області були проведені розкопки могили знатної та заможної сарматки. Курган Соколова Могила залишився чи не єдиним не пограбованим. В ньому археологам вдалось розкопати вовняним одяг, ймовірно сорочку, оздоблений стародавнім вишиттям. Цей факт доводить важливість вишитого одягу для людей, адже його клали в могилу разом із золотом.

Серед вишиванок, знайдених у Києво-Печерській лаврі, вирізняються ті, які вишивала черниця Марія-Магдалина Мазепина – мати відомого гетьмана.

Ці факти зайвий раз доводять, що вишиванка пройшла тернистий шлях крізь віки, щоб залишитись взірцем патріотизму для мільйонів українців зараз.

Наші предки вірили, що кожен елемент на вишиванці має конкретне значення, що поєднання певних візерунків може принести в їхню долю лихо, або ж навпаки – щастя та удачу. Пізніше традиція вибирати вишиванку, зважаючи на її символізм зникла. Але сьогодні українці знову стали звертати неабияку увагу на те, що зображено на їхніх вишиванках, які кольори поєднані й що вони символізують. Знавці вишиванки переконують, що символізм елементів вишиванки має дуже сильний вплив на життя того, хто її носить. Отож, дамо кілька основних порад щодо вибору вишиванки з погляду символіки:

- геометричні візерунки символізують стихії природи та родючість землі, такі візерунки притаманні Гуцульщині;
- рослинні та квіткові орнаменти здавна символізують сімейне щастя, материнську любов, такими орнаментами вишивали на Чернігівщині;
- майстрині з усієї країни зображували на полотні тварин і вірили, що їхні зображення приносять вірність, достаток і довголіття.

Символічними є не тільки відтінки та форми вишивки, а й полотно та його колір. Традиційно вважали, що білосніжний колір означає цноту та чистоту, червоний символізує життєву силу, зелений – природу та спокій, а чорний – смуток і тугу. Найчастіше одягали білі вишиванки, вони додавали життєрадісності, а чорна вишиванка слугувала для часу посту та жалоби. Сьогодні Ви можете купувати вишиванки різних кольорів: рожеві, бордові, зелені, сірі ті інші. Лише пам'ятайте, що більш темний колір вишитої сорочки завжди символізує смуток та тугу.

Вишита українська сорочка – це не просто одяг, це справжній оберіг. Ось кілька найцікавіших фактів про цей витвір мистецтва, про які, можливо, знає не кожен:

Перші вишивки на території слов'янських країн мали більш релігійний зміст і оберігали їх власників від зла. Саме тому сорочки оздоблювали візерунками на рукавах, комірах, подолі та всюди, де тіло було відкритим. Існували особливі вишиванки для релігійних ритуалів та святкових подій. А діткам при народженні дарували вишиту сорочку, аби та оберігала їх від злих духів.

Виявляється, вишиванки – один з найдавніших українських атрибутів. Геродот стверджував, що вишивкою був прикрашений одяг скіфів, які довгий час проживали на території України. Археологи знайшли на Черкащині зображення чоловіків, одягнених у щось дуже схоже на український національний костюм. Знахідка датувалась 6 ст. нашої ери. Такі ж сорочки приписувались трипільцям.

Сорочка завжди вишивалась жіночими руками, а тому несла сильний емоційний заряд, символізувала добро, любов і вірність. Давнє замовляння наших предків говорило: «Якою білою є сорочка на тілі, таким щоб і чоловік до жінки був». Саме тому дівчата повинні були вишити своєму нареченому вишиванку до весілля.

Про особливе значення чоловічої вишиванки, як символу кохання ходить ще одна легенда. Подейкують, що чумаки довіряли прання своєї сорочки тільки одній єдиній дівчині. Іншим до такого сакрального ритуалу зась. Так чумак підтверджував вірність своїй коханій.

Першим модником, котрий поєднав вишиванку з буденним одягом став Іван Франко, котрий носив її під піджак і з сучасним вбранням. Саме у такому вигляді письменник зображений на 20-гривневій купюрі.

Кожен регіон України має свою особливу вишиванку, яка відрізняється від інших технікою та орнаментом. Фактично, кожна область може похвалитись унікальними вишитими сорочками, притаманними тільки їй.

На Вінниччині більшість автентичних вишиванок оброблені саме низинкою. З кольорів – притаманна темно-вишнева та червоно-чорна палітри, де домінував чорний. Також улюбленим був колір стиглого жита в поєднанні із чорним. Додавали й невеликі зелені та жовті елементи.

Одним з найоригінальніших видів вишиванок вважають борщівську. Її особливість полягає в тому, що вона рясно розшита чорними нитками. Розповідають, що колись турки і татари знищили практично всіх місцевих чоловіків, тому жінки впродовж кількох поколінь вдягали саме такі сорочки. А у борщівському храмі знаходиться унікальна ікона, на якій зображена Марія, одягнута саме у таку вишиванку.

Актори та музиканти з'являються у вишитих сорочках на вулицях, дизайнери використовують українські орнаменти у своїх колекціях. І все це не даремно, повірте! Ось так, потрохи, світ починає українізовуватись: ми приймаємо його, він приймає нас. І це тільки початок!

Нині вишиванка переживає піднесення і відродження, адже українці згуртувалися так, як ніколи, з любов'ю підтримуючи власні традиції. Елементи української вишивки все частіше використовуються в дизайні одягу. І сьогодні не лише українці, а й навіть голлівудські красуні залюбки одягають ніжну вишиту вдяганку. Тепер носити вишиванку стало модно та ексклюзивно в усьому світі!

***Як бачимо, українська вишиванка підкорює світ.
Будьмо в тренді!***

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Басиста, Н. Рушниками долю помережу [Текст] / Ніна Басиста // Українська культура. – 2004. – № 10. – С. 9 : іл.
2. Жаботинський, П. Вишивка оберігає від нечистої сили [Текст] / П. Жаботинський // Культура і життя. – 2006. – 22 лютого. – С. 5.
3. Івченко, Г. Магія українського орнаменту [Текст] / Г. Івченко // Літературна Україна. – 2005. – 28 липня. – С. 8.
4. Ковальчук, І. «Будьмо сильні, як були наші прадіди» : (вишивана ікона Дмитра Блажейовського) [Текст] / І. Ковальчук // Березиня. – 2003. – № 1. – С. 23-28.
5. Мішнєва, О. Українські церковні гапти [Текст] / О. Мішнєва // Українська культура. – 2007. – № 2. – С. 48-49 : фото кольор.
6. Мельничук, Ю. Роздуми про вишивку [Текст] / Юрій Мельничук // Українська культура. – 2002. – № 7. – С. 24-25.
7. Скуратівський, В. ...Узори з тривогою пополам [Текст] / В. Скуратівський // Сучасність. – 2003. – № 7-8. – С. 140-141.
8. Сташук, В. Вишивала мати солов'їв [Текст] / В. Сташук // Літературна Україна. – 2005. – 24 листопада. – С. 5.
9. Яремчук, А. Килим вишив – зірку засвітив [Текст] / А. Яремчук // Українська культура. – 2007. – № 5. – С. 1.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

